

delil sözleşmesi, mahkemece yapılacak iş; delil sözleşmesi niteliğindeki ve içeriği yukarıda belirtilen sözleşme hükmünde kararlaştırılan şirketlerden S... A.Ş.'nin elektrolitik bakır fiyatının bedelin tespitinde esas alındığı bildirilmiş ve fiyat listelerinin de bu şirket tarafından dosya kapsamına sunulmuş olması hk

1. Hukuk Dairesi 2006/7750 E., 2007/882 K.

- **DELİL SÖZLEŞMESİ**
- **ESER SÖZLEŞMESİ**
- 2004 S. İCRA VE İFLAS KANUNU [Madde 23]
- 818 S. BORÇLAR KANUNU [Madde 355]
- 1086 S. HUKUK USULÜ MUHAKEMLERİ KANUNU (MÜLGA) [Madde 287]
- 6762 S. TÜRK TİCARET KANUNU [Madde 23]

“İçtihat Metni” Mahalli mahkemesinden verilen hükmün duruşmalı olarak temyizen tetkiki davacı vekili tarafından istenmiş

olmakla, temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşıldıktan sonra eksiklik nedeniyle mahalline iade edilen dosya ikmal edilerek gelmiş olmakla dosyadaki kağıtlar okundu, işin gereği konuşulup düşünüldü: Dava, yanlar arasında adi yazılı şekilde yapılan 24.12.1994 tarihli sözleşmeye dayalı olarak açılmış olup; davada, elektrolitik bakır fiyatlarının sözleşmede belirtilen koşullara uygun olarak belirlenmemiş ve dolayısıyla yüksek fiyat gösterilmiş olması sonucu davalıya (60.000,00) YTL fazla ödeme yapıldığı ileri sürülerek, fazlaya ilişkin hak da saklı tutularak (1.000,00) YTL'nin davalıdan tahsili istenmiştir. Davalı vekili, tahsil edilen iş bedelinin yanlar arasındaki sözleşme hükümlerine uygun olarak belirfendiğini; davacıya tebliğ olunan ve Türk Ticaret Kanunu'nun 23/2. maddesinde öngörülen sekiz günlük süresi içinde de davalı yanca itiraza uğramadığından kapsamı kesinleşen faturalarda gösterildiğini ve fazla iş bedeli tahsil olunmadığını; yapılan işin bedelinin de asıl iş sahibi şirketten davacı tarafından tahsil edildiğini savunarak davanın reddini talep etmiştir. Mahkemece, davanın reddine ilişkin verilen karar, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir. Yanlar arasında adi yazılı şekilde yapılan ve Borçlar Kanunu'nun 355. maddesinde tanımlandığı üzere; niteliğince bir "eser" sözleşmesi olan 24.12.1994 tarihli sözleşme ve eklerinin kapsamının doğruluğu tarafların da kabulündedir. Bu sözleşme gereğince, yüklenici davacının yapımını yüklenildiği Antalya bölgeleri santral sahalarında telefon şebekesi yapımı işi kapsamındaki "telefon kablolarının" imali ve davacıya teslimini alt yüklenici sıfatıyla davalı yüklenmiştir. Sözleşmenin "kablo eskalasyon formülü" başlıklı ekinin (B) maddesinin 2. fıkrasında; elektrolitik bakır fiyatının hangi şirketlerin fiyatlarına göre belirlenmesi gerektiği açıklanmış olup; içeriği ise "Dahili piyasadan temin olunması halinde ise, **ihale** tarihindeki R... veya S... A.Ş.'nin elektrolitik bakır fiyatı, Petkim Yarımca teslimi PE-PVC ve dolgu maddesi fiyatları, Nasaş'ın fabrika teslimi alüminyum şerit fiyatı, çelik halat tel sanayinin fabrika teslimi çelik askı teli fiyatı esas alınacaktır" şeklindedir. Sözleşmenin bu maddesi hükmü ile yurt içinden temin edilerek imalatla kullanılması halinde "elektrolitik bakır fiyatının" belirlenmesi hususu yanlarca kararlaştırılmış olduğuna göre, bu madde hükmü, HUMK'nın 287. maddesi gereğince

“delil sözleşmesi” niteliğindedir ve belirtilen uyuşmazlığın çözümünde anılan madde hükmünün uygulanması zorunludur. O halde, uyuşmazlık konusu işin bedeli, taraflar arasındaki sözleşmenin belirtilen hükmüne göre ve ayrıca sözleşmenin diğer şartları ve özellikle eskalasyon uygulaması koşulları da ayrıca gözetilerek saptanması gerekir. Türk Ticaret Kanunu’nun 23/2. maddesi gereğince; faturayı alan kimsenin, aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde kapsamı hakkında itirazda bulunmaması sonucu fatura kapsamını kabul etmiş sayılabilmesi için, faturanın yanlar arasındaki yazılı sözleşme şartını değiştirecek içerikli olmaması gerekir. Çünkü, yanlar arasında bir yazılı sözleşme mevcut ise, taraflardan birisi tek yanlı olarak sözleşme hükümlerini değiştiremez. Ancak, taraflar arasında bir yazılı sözleşme yoksa, fatura kapsamına sekiz gün içinde itiraz edilmemiş olması halinde, fatura bir yazılı delil niteliği kazanmış ve karşı tarafın susması sonucu olarak da “sözlü” sözleşmenin koşulunun değiştirilmesi hususunda taraf iradeleri birleşmiş olur. Somut olayda ise, az yukarıda açıklandığı üzere; delil sözleşmesine uygun olarak, bedeli uyuşmazlık konusu olan işin fiyatının belirlenmediği davacı tarafça ileri sürülmektedir. İş bedeli delil sözleşmesine göre belirlenmemişse, fatura kapsamına süresinde itiraz etme zorunluluğu yoktur. Yanlar arasındaki sözleşmenin Özel Şartlar bölümünün 4/2. maddesinde, 31.12.1995 tarihine kadar geçerli olduğu yazılıdır. Dava dosyası kapsamındaki faturalar incelendiğinde ise, taraflar arasındaki iş ilişkisinin 1995 ve 1996 yıllarını kapsadığı anlaşılmaktadır. Sözleşme 1996 yılı içinde yanlarca yürürlükte tutulmuşsa, başka bir anlatımla 1996 yılı içinde uygulama süresi, tarafların açık ya da örtülü olarak bileşen iradeleri sonucu uzatılmış ise, 1995 ve 1996 yılları içinde yapılan işlerin, sözleşme konusu işler olarak kabulü gerekecektir. Aksi halde, sözleşmenin geçerliliği süresi dışındaki işler, ya sözleşme dışı iş veya yapılmış ise “sözlü” sözleşme konusu iş olacaktır. O halde, 24.12.1994 günlü yazılı sözleşmenin kapsamındaki işlerden olan “elektrolitik bakır” işinin fiyatı, yukarıda belirtilen sözleşme hükmüne göre belirlenmesi; sözleşme dışı işlere ise sözleşme hükümleri uygulanamayacağından ve ayrıca sözlü sözleşme yapılmış ise o sözleşme konusu işlere de yazılı sözleşme uygulanamayacağı açıkça bilinmesi gereken bir husus olduğundan, bunlara göre yaptırılan işlere ilişkin fatura

kapsamları, İİK'nın 23/2. maddesi gereğince kesinleşmiş olması durumunda da mahkemece dikkate alınması gerekmektedir. Saptanan ve hukuksal durum bu olunca da mahkemece yapılacak iş; delil sözleşmesi niteliğindeki ve içeriği yukarıda belirtilen sözleşme hükmünde kararlaştırılan şirketlerden S... A.Ş.'nin elektrolitik bakır fiyatının bedelin tespitinde esas alındığı bildirilmiş ve fiyat listelerinin de bu şirket tarafından dosya kapsamına sunulmuş olmasına karşın davacı taraf, bu listelerin gerçeği yansıtmadığını ileri sürerek itirazda bulunmuş olmasına göre; HUMK'nın 333 ila 336. maddeleri hükümleri uygulanarak, üçüncü kişi durumundaki S... A.Ş.'nin ticari defter ve belgeleri; yanlar arasındaki yazılı sözleşme kapsamında kalan uyuşmazlık konusu işin fiyatlarının belirlenmesine yönelik olarak oluşturulacak inceleme konusunu işi bilir üç kişilik bilirkişi kuruluna, anılan şirketin mahkemeye sunduğu 05.12.1999 tarihli yazı da gözetilerek, HUMK'nın 227/2. maddesi gereğince gerektiğinde yetki verilmek suretiyle incelettirilmesi ve ayrıca İstanbul Ticaret Odası'na sözleşme konusu işlerin belirlenmesi gereken tarihler itibarıyla uyuşmazlık konusu işin yapımında kullanılan bakır fiyatlarını S... A.Ş.'nin bildirip bildirmediğinin sorulup tespiti ve bildirilmiş ise fiyat listelerinin istenerek bilirkişi kuruluna sunulmasıyla bilirkişi kurulundan denetime elverişli rapor alınarak varılacak sonucuna göre bir karar vermekten ibaret olmalıdır. Mahkemece, yukarıda açıklanan hususlar gözetilmeden, eksik inceleme sonucu verilen karar doğru olmamış ve kararın bozulması gerekmiştir. Sonuç: Yukarıda açıklanan sebeple temyiz itirazlarının kabulüne ve kararın davacı yararına (BOZULMASINA), ödediği temyiz peşin harcının istek halinde temyiz eden davacıya geri verilmesine, 14.02.2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.]]>